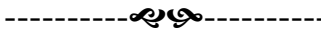

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

BỘ TÀI CHÍNH

HỌC VIỆN TÀI CHÍNH

NGÔ VĂN KHƯƠNG

**CHÍNH SÁCH THUẾ VỚI MỤC TIÊU
PHÁT TRIỂN KINH TẾ BỀN VỮNG Ở VIỆT NAM**

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KINH TẾ

HÀ NỘI - 2016

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

BỘ TÀI CHÍNH

HỌC VIỆN TÀI CHÍNH

NGÔ VĂN KHƯƠNG

**CHÍNH SÁCH THUẾ VỚI MỤC TIÊU
PHÁT TRIỂN KINH TẾ BỀN VỮNG Ở VIỆT NAM**

Chuyên ngành : Tài chính - Ngân hàng

Mã số : 62.34.02.01

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KINH TẾ

Người hướng dẫn khoa học: 1. PGS.TS. HOÀNG VĂN BẰNG

2. TS. NGUYỄN NGỌC TUYẾN

HÀ NỘI - 2016

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan bản Luận án là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các số liệu kết quả nêu trong Luận án là trung thực và có nguồn gốc rõ ràng.

NGHIÊN CỨU SINH

Ngô Văn Khương

MỤC LỤC

Trang

Trang phụ bìa	
Lời cam đoan	
Mục lục	
Danh mục các chữ viết tắt	
Danh mục các bảng, hình	
MỞ ĐẦU	1
Chương 1: TỔNG QUAN TÌNH HÌNH NGHIÊN CỨU	6
1.1. CƠ SỞ NGHIÊN CỨU	6
1.2. CÁC CÔNG TRÌNH NGHIÊN CỨU TIÊU BIỂU CÓ LIÊN QUAN TRỰC TIẾP ĐẾN LUẬN ÁN	7
1.2.1. Các luận án tiến sĩ liên quan trực tiếp đến luận án.....	7
1.2.2. Các đề tài khoa học cấp Bộ, cấp Học viện liên quan trực tiếp đến luận án	9
1.2.3. Các sách chuyên khảo liên quan đến nội dung luận án	10
1.3. KHOẢNG HỖ CHO CÁC VẤN ĐỀ CẦN TIẾP TỤC NGHIÊN CỨU	11
1.4. CÂU HỎI NGHIÊN CỨU VÀ NHỮNG KHÁC BIỆT CỦA NỘI DUNG LUẬN ÁN SO VỚI CÁC NGHIÊN CỨU TRƯỚC ĐÂY	12
1.4.1. Câu hỏi nghiên cứu	12
1.4.2. Những điểm khác biệt của nội dung Luận án so với các nghiên cứu trước đây	12
Chương 2: LÝ LUẬN VỀ PHÁT TRIỂN KINH TẾ BỀN VỮNG VÀ CHÍNH SÁCH THUẾ ĐỐI VỚI MỤC TIÊU PHÁT TRIỂN KINH TẾ BỀN VỮNG	14
2.1. NHỮNG VẤN ĐỀ CƠ BẢN VỀ PHÁT TRIỂN KINH TẾ, PHÁT TRIỆU KINH TẾ BỀN VỮNG	14
2.1.1. Phát triển, phát triển kinh tế và phát triển kinh tế bền vững.....	14
2.1.2. Chính sách thuế đối với mục tiêu phát triển kinh tế bền vững.....	22
2.1.3. Những điều kiện cần thiết để phát triển kinh tế bền vững.....	24

2.2. CHÍNH SÁCH THUẾ ĐỐI VỚI PHÁT TRIỂN KINH TẾ BỀN VỮNG.....	28
2.2.1. Chính sách thuế	28
2.2.2. Tác động của chính sách thuế đối với phát triển kinh tế bền vững.....	32
2.3. KINH NGHIỆM QUỐC TẾ VÀ BÀI HỌC CHO VIỆT NAM VỀ THIẾT KẾ CHÍNH SÁCH THUẾ HƯỚNG TỚI MỤC TIÊU PHÁT TRIỂN KINH TẾ BỀN VỮNG.....	38
2.3.1. Kinh nghiệm quốc tế về thiết kế thuế thu nhập.....	38
2.3.2. Kinh nghiệm về thiết kế các chính sách thuế khác	49
2.3.3. Những bài học rút ra cho Việt Nam.....	52
Kết luận chương 2	55
Chương 3: TÌNH HÌNH PHÁT TRIỂN KINH TẾ VÀ TÁC ĐỘNG CỦA CHÍNH SÁCH THUẾ ĐẾN MỤC TIÊU PHÁT TRIỂN KINH TẾ BỀN VỮNG Ở VIỆT NAM GIAI ĐOẠN 2005 - 2014	57
3.1. PHÁT TRIỂN KINH TẾ NƯỚC TA GIAI ĐOẠN 2005-2014.....	57
3.1.1. Tổng quan về kinh tế Việt Nam giai đoạn 2005-2014	57
3.1.2. Đánh giá về cơ cấu kinh tế	60
3.1.3. Thực trạng về chính sách tài khóa và nợ công giai đoạn 2005-2014	67
3.2. TÁC ĐỘNG CỦA CHÍNH SÁCH THUẾ ĐỐI VỚI MỤC TIÊU PHÁT TRIỂN KINH TẾ BỀN VỮNG Ở VIỆT NAM GIAI ĐOẠN 2005-2014	69
3.2.1. Cơ cấu thuế theo khu vực kinh tế giai đoạn 2005 - 2014	69
3.2.2. Tương quan giữa GDP, thuế nộp vào ngân sách Nhà nước và nợ công.....	81
3.2.3. Đánh giá chung về tác động của chính sách thuế đến mục tiêu phát triển kinh tế bền vững ở Việt Nam, giai đoạn 2005 - 2014	93
3.3. TÁC ĐỘNG CỦA MỘT SỐ SẮC THUẾ ĐỐI VỚI MỤC TIÊU PHÁT TRIỂN KINH TẾ BỀN VỮNG	106
3.3.1. Đánh giá vai trò của chính sách thuế giá trị gia tăng trong thực hiện mục tiêu phát triển kinh tế bền vững ở Việt Nam.....	106
3.3.2. Đánh giá vai trò của chính sách thuế thu nhập doanh nghiệp trong thực hiện mục tiêu phát triển kinh tế bền vững ở Việt Nam	108

3.3.3. Đánh giá vai trò của chính sách thuế thu nhập cá nhân trong thực hiện mục tiêu phát triển kinh tế bền vững ở Việt Nam.....	113
3.3.4. Đánh giá vai trò của chính sách thuế tiêu thụ đặc biệt trong thực hiện mục tiêu phát triển kinh tế bền vững ở Việt Nam.....	115
3.3.5. Đánh giá vai trò của chính sách thuế tài nguyên trong thực hiện mục tiêu phát triển kinh tế bền vững ở Việt Nam	117
3.3.6. Đánh giá vai trò của chính sách thuế sử dụng đất nông nghiệp và phi nông nghiệp trong thực hiện mục tiêu phát triển kinh tế bền vững ở Việt Nam.....	118
Kết luận chương 3	119
Chương 4: HOÀN THIỆN CHÍNH SÁCH THUẾ VỚI MỤC TIÊU PHÁT TRIỂN KINH TẾ BỀN VỮNG Ở VIỆT NAM.....	121
4.1. BỐI CẢNH VÀ ĐỊNH HƯỚNG PHÁT TRIỂN KINH TẾ VIỆT NAM ĐẾN NĂM 2020 VÀ NHỮNG NĂM TIẾP THEO.....	121
4.1.1. Bối cảnh hiện tại tác động đến phát triển kinh tế	121
4.1.2. Định hướng phát triển kinh tế Việt Nam đến năm 2020	125
4.2. XU HƯỚNG CẢI CÁCH THUẾ Ở MỘT SỐ NƯỚC TRÊN THẾ GIỚI VÀ GỢI Ý ĐỐI VỚI CHÍNH SÁCH THUẾ CỦA VIỆT NAM HƯỚNG TỚI MỤC TIÊU PHÁT TRIỂN KINH TẾ BỀN VỮNG.....	130
4.2.1. Xu hướng cải cách thuế của các nước trên thế giới	130
4.2.2. Những gợi ý đối với chính sách thuế hướng tới mục tiêu phát triển kinh tế bền vững tại Việt Nam	134
4.3. GIẢI PHÁP TỔNG QUÁT VỀ CHÍNH SÁCH THUẾ NHẪM BẢO ĐẢM PHÁT TRIỂN KINH TẾ BỀN VỮNG	136
4.3.1. Xác định tỷ lệ động viên hợp lý thuế/GDP vào Ngân sách Nhà nước	136
4.3.2. Tái cấu trúc nguồn thu từ thuế, đảm bảo tính bền vững trong cơ cấu thu Ngân sách	136
4.3.3. Giảm tỷ trọng vốn đầu tư vào khu vực kinh tế Nhà nước để từ đó tăng thu cho Ngân sách Nhà nước và đưa nền kinh tế nước ta phát triển bền vững.....	137

4.3.4. Điều chỉnh chính sách thuế để tạo ra sự công bằng bình đẳng giữa các khu vực kinh tế.....	142
4.3.5. Tăng cường hơn nữa việc quản lý thu để tạo ra sự bình đẳng giữa các khu vực kinh tế.....	143
4.3.6. Áp dụng và quản lý có hiệu quả các trường hợp ưu đãi thuế theo mục tiêu thúc đẩy phát triển kinh tế bền vững	144
4.4. GIẢI PHÁP HOÀN THIỆN CÁC SẮC THUẾ HƯỚNG ĐẾN MỤC TIÊU PHÁT TRIỂN KINH TẾ BỀN VỮNG.....	144
4.4.1. Hoàn thiện chính sách thuế giá trị gia tăng.....	145
4.4.2. Hoàn thiện chính sách thuế thu nhập doanh nghiệp	147
4.4.3. Hoàn thiện chính sách thuế Thu nhập cá nhân.....	153
4.4.4. Hoàn thiện chính sách thuế tiêu thụ đặc biệt.....	156
4.4.5. Hoàn thiện chính sách thuế Tài nguyên.....	159
4.4.6. Hoàn thiện chính sách thuế tài sản.....	161
4.5. CÁC GIẢI PHÁP VỀ QUẢN LÝ THUẾ NHẪM BẢO ĐẢM CHÍNH SÁCH THUẾ THỰC HIỆN TỐT MỤC TIÊU PHÁT TRIỂN KINH TẾ BỀN VỮNG	164
4.5.1. Đẩy mạnh công tác tuyên truyền, phổ biến giáo dục pháp luật thuế	164
4.5.2. Tăng cường công tác thanh tra, kiểm tra và xử lý vi phạm pháp luật thuế	165
4.5.3. Cải cách thủ tục hành chính về thuế, hoàn thiện các quy trình quản lý thuế.....	166
4.5.4. Kiện toàn tổ chức bộ máy quản lý thuế, nâng cao chất lượng đội ngũ cán bộ thuế.....	167
Kết luận chương 4	168
KẾT LUẬN	170
DANH MỤC CÁC CÔNG TRÌNH CỦA TÁC GIẢ ĐÃ CÔNG BỐ LIÊN QUAN ĐẾN LUẬN ÁN	
DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO	
PHỤ LỤC	

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

Doanh nghiệp	DN
Doanh nghiệp sản xuất kinh doanh	DNSXKD
Đầu tư	ĐT
Giá trị gia tăng	GTGT
Khu vực	KV
Khu vực kinh tế	KVKT
Kinh doanh	KD
Kinh tế	KT
Ngân sách nhà nước	NSNN
Nghị định Chính phủ	NĐ-CP
Nghị quyết Chính phủ	NQ-CP
Nhân dân tệ	NDT
Quốc hội	QH
Quỹ tiền tệ Quốc tế	IMF
Sản xuất	SX
Sản xuất kinh doanh	SXKD
Tài nguyên môi trường	TNMT
Tài sản cố định	TSCĐ
Thông tư Bộ Tài chính	TT-BTC
Thu nhập cá nhân	TNCN
Thu nhập doanh nghiệp	TNDN
Tiêu thụ đặc biệt	TTĐB
Tổng sản phẩm trong nước	GDP
Vốn đầu tư trực tiếp nước ngoài	FDI
Xuất nhập khẩu	XNK

DANH MỤC CÁC BẢNG, BIỂU

	<i>Trang</i>
Bảng 2.1: Điều chỉnh mức giảm trừ chung của một số quốc gia	43
Bảng 2.2: Thuế suất thuế TNDN ở một số nước phát triển	44
Bảng 2.3: Thuế suất thuế TNDN một số nước châu Á	44
Bảng 2.4: Cơ cấu biểu thuế suất thuế TNCN một số nước.....	45
Bảng 3.1: Tương quan giữa tăng trưởng GDP, tổng tiền thu từ thuế và nợ công.....	58
Bảng 3.2: Vốn đầu tư phát triển toàn bộ nền kinh tế thực hiện theo giá hiện hành phân chia theo thành phần kinh tế	60
Bảng 3.3: Cơ cấu tổng sản phẩm trong nước, phân chia theo thành phần kinh tế theo giá hiện hành 2005 - 2014.....	62
Bảng 3.4: GDP theo ngành kinh tế.....	64
Bảng 3.5: Tỷ lệ GDP theo ngành kinh tế	65
Bảng 3.6: Tổng số thu thuế GTGT, TTĐB, TNDN, thuế tài nguyên và thuế môn bài, phân chia theo khu vực kinh tế	70
Bảng 3.7: Tổng số tiền thuế phân chia theo thành phần kinh tế (chưa bao gồm thuế XNK) giai đoạn 2005-2014	72
Bảng 3.8: Tổng số tiền thuế phân chia theo thành phần kinh tế, bao gồm cả thuế xuất nhập khẩu giai đoạn 2005-2014	74
Bảng 3.9: Tỷ lệ đóng góp vào GDP của các khu vực kinh tế và tỷ lệ thuế của các khu vực này so với GDP.....	77
Bảng 3.10: Nợ công, GDP bình quân đầu người và tỷ trọng thuế so với GDP.....	81
Bảng 3.11: Mối tương quan giữa GDP, nợ công và thâm hụt NSNN	83
Bảng 3.12: Tương quan giữa vốn đầu tư phát triển, GDP và số tiền thuế và các khu vực kinh tế đã nộp, giai đoạn từ 2005-2014	84
Bảng 3.13: Tổng số tiền thuế nộp vào NSNN và tỷ trọng thuế trên GDP của các khu vực kinh tế, tính trung bình trong 10 năm từ 2005 - 2014	85
Bảng 3.14: Cấu trúc của nền kinh tế khi dịch chuyển vốn đầu tư từ kinh tế Nhà nước sang khu vực kinh tế ngoài Nhà nước (2005- 2014)	88
Bảng 3.15: Kết quả thay đổi GDP của các thành phần kinh tế và của nền kinh tế khi thay đổi cấu trúc vốn đầu tư phát triển.....	89
Bảng 3.16: Tác động của việc dịch chuyển vốn đầu tư, từ thành phần kinh tế Nhà nước sang thành phần kinh tế ngoài Nhà nước đến GDP và thuế (giai đoạn 2005-2014).....	91

DANH MỤC CÁC HÌNH VẼ, BIỂU ĐỒ

Trang

Hình 3.1: Vốn đầu tư phát triển toàn bộ nền kinh tế thực hiện theo giá hiện hành phân chia theo thành phần kinh tế	61
Hình 3.2: Cơ cấu GDP trong nước, phân chia theo khu vực kinh tế theo giá hiện hành 2005 - 2014.....	63
Hình 3.3: Tổng số tiền thuế GTGT, TTĐB, TNDN, thuế tài nguyên và thuế môn bài, phân chia theo khu vực kinh tế	71
Hình 3.4: Tổng số tiền thuế phân chia theo thành phần kinh tế, bao gồm cả thuế xuất nhập khẩu giai đoạn 2005-2014.....	76
Hình 3.5: Tương quan giữa vốn đầu tư phát triển, GDP và số tiền thuế và các khu vực kinh tế đã nộp, giai đoạn từ 2005-2014	80
Hình 3.6: Tổng số tiền thuế nộp vào NSNN.....	80
Hình 3.7: Tổng số tiền thuế nộp vào NSNN.....	87
Hình 3.8: Cấu trúc của nền kinh tế khi dịch chuyển vốn đầu tư từ kinh tế Nhà nước sang khu vực kinh tế ngoài Nhà nước	89
Hình 3.9: Tác động của việc dịch chuyển vốn đầu tư, từ thành phần kinh tế Nhà nước sang thành phần KT ngoài Nhà nước đến GDP và thuế.....	93
Hình 3.10: Tỷ lệ tăng trưởng GDP của toàn bộ nền kinh tế, của các thành phần kinh tế và tăng trưởng về thuế giai đoạn 2005-2014.....	99